

[Forsvarsministeren]

Temaet for debatten i dag er jo angivet i den stillede forespørgsel, men jeg vil gerne samtidig benytte lejligheden til at fremkomme med et par mere principielle bemærkninger om forsvarrets efterretningstjeneste og dens arbejde.

Det er regeringens opfattelse, at den sikkerhedspolitiske situation stadig gør det nødvendigt, at vi her i landet har en forsvarrets efterretningstjeneste. Jeg har i den forbindelse med glæde mærket mig, at der sidste fredag, da vi her i tinget havde første behandling af lovforslag om parlamentarisk kontroludvalg med efterretningstjenesterne, af ordførerne for partier, som repræsenterer et meget markant flertal her i salen, blev givet udtryk for, at vi under de givne forhold nødvendigvis må sikre samfundet gennem en statslig efterretningsevne.

Den sag, som direkte har givet anledning til forespørgslen i dag, og som har været genstand for meget stor interesse fra offentligheden, førte som bekendt til, at man den 13. juli 1977 nedsatte en kommissionsdomstol. Ifølge kommissoriet havde domstolen til opgave at: » . . . søge oplyst, om der ved kontakten mellem en medarbejder ved forsvarrets efterretningstjeneste og redaktør Hans Hetler, ved benyttelse af en blanket, der betegnes som E 1013, eller ved registrering af personer er sket overtrædelse af de regler, der gælder for tjenesten, herunder regeringserklæringen af 30. september 1968.«

Jeg føler grund til at pege på, at den opgave, som var pålagt kommissionsdomstolen, alene vedrørte en begrænset del af efterretningstjenestens virksomhed. Efterretningstjenestens virksomhed har først og fremmest til opgave at skaffe og vurdere oplysninger om forhold, der har betydning for landets sikkerhed. Disse oplysninger skal give regeringen og statslige myndigheder tilstrækkelig information til at bedømme de situationer, hvor der kan opstå fare for landets sikkerhed, og således sikre regeringen videst mulig handlingsfrihed i en krisesituation.

Efterretnings- og varslingstjeneste er også en forudsætning for, at vort forsvarsberedskab og vor beredskabsplanlægning til enhver tid kan være tilpasset de aktuelle forhold. Det varsel, vi kan opnå gennem efterretningstjenestens virksomhed, er simpelt hen nødvendigt, for at regeringen kan træffe rettidige og passende beredskabsforanstaltning-

ger. For at kunne løse disse vigtige – men også vanskelige – opgaver effektivt er det nødvendigt, at der gives forsvarrets efterretningstjeneste mulighed for at arbejde, og at dette arbejde kan foregå, uden at offentligheden får adgang til oplysninger om de nærmere detaljer.

Det er på den anden side klart, at modstykket hertil må være, at der er en behørig kontrol med efterretningstjenestens arbejde. Her vil jeg for det første understrege, at forsvarrets efterretningstjeneste naturligvis må arbejde og arbejder efter den lovgivning, som er vedtaget af dette folketing, og med de yderligere præciseringer, som gennem tiderne er fastsat af skiftende ministre og regeringer.

Det andet vigtige element i kontrolsystemet – og det må man bestemt ikke undervurdere – er det, som man meget bredt kan kalde tjenestemandsansvaret. Her tænker jeg dels på det interne kontrolsystem, som findes i forholdet mellem overordnede og underordnede medarbejdere, men også på det mere kontante krav om loyalitet over for arbejdet og den herom gældende lovgivning.

Jeg må i samme forbindelse pege på den kontrol med efterretningstjenesten, som udøves af andre af forsvarret uafhængige statsorganer. Jeg tænker særlig på ombudsmandsinstitutionen og ikke mindst på domstolene. Enhver borger her i landet, som føler sine interesser krænket eller gået for nær af forsvarrets efterretningstjeneste, kan klage til de organer, som jeg her har nævnt.

Hertil kommer den kontrol, som den til enhver tid siddende forsvarsminister har pligt til at udøve. Jeg agter at føre en dybtgående kontrol med det arbejde, som tjenesten foretager, og jeg vil holde mig jævnligt orienteret om arbejdet.

Som det allerede blev nævnt efter ministermødet den 13. december 1977, hvor man havde drøftet kommissionsdomstolens beretning, vil der på grundlag af de fremdragne oplysninger ikke blive rejst tjenestemandssag imod nogen. På den anden side er det klarlagt, at der har været ting, som har kunnet kritiseres, og som man derfor bør se nærmere på og søge forbedret.

Jeg må dog fremhæve, at mit hovedindtryk af kommissionsdomstolens beretning er, at langt den væsentligste del af arbejdet har man ikke kunnet sætte en finger på. Men det er min agt at iværksætte en nærmere gen-